

זה היה תרגיל מבריק: לשכנע את העולם שיש לישראל מדיניות חדשה לגמרי, ולשכנע את הליכוד ששום דבר לא השתנה בכלל

וחיוביות העניק להן ברק חדש. נאומו באר"ם, כמו דבריו לפי ניו ואחריו, היה שלילי בעיקרו. הוא שלל לחלוטין את הצעת השלום של המלך חוסיין, שי-הושמעה באותו הפורום כמה שבועות לפני כן. אך רק דיפלומט מט מיקצועי, המאומן בקריאת תמלילים פוליטיים, יכול היה להבחין בכך. כי הדברים נוסחו בצורה שהיתה כולה חיובית.

למשל:

● חוסיין תבע כינוס ועידה כיני-לאומית, בהשתתפות בריט-המועצות, סין ואש"ף. פרס דיבר על "תמיכה" מטעם "פורום בינלאומי" — מילים ריקות מכל תוכן, ששללו למעשה את ההצעה תוך עשיית הרושם של קבלתה העקרונית.

● חוסיין עמד על שיתוף אש"ף. פרס דיבר על משאומתן, בין מדינות" בלבד, וקבע כי המישלחת הירדנית פלסטינית, אם תקום בכלל, צריכה לכלול נציגים המייצגים שלום. לא טרור". מכיוון שאש"ף מוגדר על-ידי ממשלת-ישראל רשמית ומישפטית כאייגור-טרור, הוא נפסל לחלוטין.

זה יקבל את ההבלטה המירבית. הוא הקיף את עצמו בעיתונאים מעריצים, שדיווחו על כל צעד מצעדיו בהתלהבות בלתי-מרוסנת. בלטו בפמליה מלי-חכיפינכה מיקצועיים. גם עיתונאים ביקורתיים יותר ידעו הפעם מה נדרש מהם.

מן הרגע הראשון שבו עלה פרס למטוס, ועד לרגע שבו דרכה כפירגלו שוב על אדמת הארץ, הגיע לישראל זרם בלתי-פוסק של דיווחי שבח והלל. כרדיו, בטלוויזיה ובכל העיתונים היומיים היה מסע זה פסטיבל-ניצחון אחד גדול. פרס צדק בכל, הצליח בכל,

במשך כל המסע של שימעות פרס שמו העיתונאים לב לצוות מיס-תורי של טלוויזיה, שהנציח את מעשיו. חברי הצוות דיברו עברית, אך לא היו שייכים לטלוויזיה הישראלית. הם גם סירבו להסביר את מעשיהם.

לעיתונאים לא היה ספק: זהו צוות פרטי, שהוזמן על-ידי ראש-הממשלה עצמו, כדי שי-מסעו ישמש בבוא היום חומר לסרטיהתעמולה של מיסלי-גת-העבודה בבחירות הבאות. פרט קטן זה הטיל אור על אחת התכונות הבולטות של המסע כולו:

תרגילי פרס

אומללה, ולהסתפק ב"הבהרות" שלא הוסיפו דבר. למעשה תבעו אנשי-הליכוד מסרם שיכריזו קבל עם ועולם כי נאומו באר"ם היה מלאכת מחשבת של רמאות והתנאה, וכי אף אחת מהצעות-השלום שלו אינה רצינית.

פרס דחה את הרשישה בנוו. אולם כדי לפייס את יצחק שמיר הבהיר בכנסת לחלוטין שאינו מתכוון לשום ועידת-שלום בינלאומית, וגם לא לכל שיתוף שהוא של אש"ף.

הסיכום: פרס הצליח לעשות דבר שהוא כמעט בלתי-אפשרי: להוכיח לעולם שיש לישראל מציגה עכשיו עמדה חדשה לגמרי, הכוללת ויתורים מרחיקי-קירלבת, ולהוכיח לליכוד ולדי-עת-הקהל הימנית בישראל שי-הוא לא הציג שום דבר חדש, ולא ויתר אף על קוצו של ידו.

וכך, בעת ובעונה אחת, פרס "עמד אחרי כל מילה שאמר באר"ם" וגם רוקן את כל המילים מתוכן אפשרי. הדלת לשלום נפתחה, ונשארה נעולה במפי-תח הליכוד.

שבחים חסרי תוכן

הסיכום הפוליטי-סנימי של השבוע:

● הישג גדול לשימעות פרס, שעשה רושם גדול על הציבור התמים. רכש את אהדתם של שוחרי-השלום מבלי לאכזר דבר בקרב שוחרי-הסיפוח. הוא גם הוכיח כי בשעת-הצורך יעמרו הדתיים לצידו.

● הקטנת קומתו של יצחק שמיר, שנשחק ביז פרס וכיז חבריו-בליכוד.

● ניצחון של מודעי-ליישרון על שמיר, אך הקטנת קומתם לעומת פרס.

בשטח הבינלאומי היה המי-צב יותר מעורפל.

כבר למחרת הנאום של פרס הגיב (המשך בעמוד 37)

פוק רב, ערב צאתו מארצות-הברית הביתה: הוא הצליח במשימה העיקרית להרחיק את אש"ף מתהליך-השלום. ברגע זה של גילוי-לב יחסי הודה פרס כי זוהי המטרה האמיתית — ולא, חלילה, התקרמות לקראת השלום.

בועות סבו מבהקות

הצד השני של תרגיל-פרס בא לידי גילוי מזהיר אחרי שובו הביתי. עוד במהלך מסעו של פרס התרגזו ראשי הליכוד על אוירת פסטיבל-הניצחון שאפפה אותו. יצחק מודעי, דויד לוי ואריאל שרון מתחו ביקורת קטלנית על פרס. היה נדמה להם שתפסו את פרס בקלקלתו, ושהם יכולים לרכוש פופולאריות זולה על-ידי גינוי דבריו ומעשיו.

אף אחד משלושת האישים האלה אינו גאון כהבנת טכסטים פוליטיים, ושלושתם לא התעמקו בדקויות שהיו חבויות בנאומו של פרס. לא ברור אם שימעות פרס אומנם הצליח לגנוב את דעתם של גדולי-העולם (יש להניח שלא), אך הוא הצליח בהחלט לגנוב את דעתם של מודעי-ליישרון. כפשטנות הגובלת בילדותיות שאל מודעי: האם ייתכן שכל העולם מת-פעל מדבריו של פרס, אם הוא לא אמר שום דבר חדש?

התשובה היתה, כמובן, חיובית. כזה טמון כישרונו של פרס.

נוצר מצב אבסורדי: פרס הפריח בוועות-סבון מבהקות והעמיד פנים כאילו הם כדורי-זהב, ואילו שר-הליכוד התייחד פו אליהן כאל כדורי-זהב אמרי-תיים.

כאשר חזר פרס ומצא כאן סערה בכוס-המים של הליכוד, תימרון את יריביו אל הפינה. הוא העמיד אותם לפני דילמה, ואליץ אותם לכחור בין השתיים:

● או לגרום למשבר ממשלתי, כשהנושא הוא "חתימה לשלום", וכך לאפשר לפרס להקים ממשלה צרה עם הדתיים (שהיו מוכנים לכך), או להכריז על בחירות חדשות עם הסיסמה "הליכוד מתנגד לשלום". ● או לקפל את הזנב בצורה די-

מבלי שהרבר נאמר כנאום במפורש. גם שאר החלקים של הנאום נוסחו בצורה רומה. פרס העמיד פנים כאילו הוא מציע הצעה מוחשית, ואף קבע לחות-זימנים רמיזניים, כדי לסכר את האוזן.

כך חזר פרס לשיטה הישנה של כך גוריון: להציג את ישראל תמיד כי מדינה שוחרת-שלום, אשר ידיה המור-שטות נדחות על-ידי אויבים מחרחרי-מלחמה — גם כשהמצב המעשי שונה

ניצח בכל. עובדות בלתי-ניעמות — כגון ההתקפה המרוכזת עליו כמושב האינטרנציונל הסוציאליסטי כווינה — פשוט הועלמו. הישגים קטנים נופחו למימדים של ניצחונות היס-טוריים. נאומו לפני האולם הריק של עזרת-האר"ם תואר כאירוע עולמי כביר.

זה היה קל, יחסית. שימעות פרס הוא בעל הכוח, והעיתונות הישראלית

הוא נועד לצרכים אישיים ומיפלגתיים לא פחות מאשר לצורכי המדינה.

פסטיבל-ניצחון

המסע הגדול של ראש-הממשלה הציג את שימעות פרס במיטבו. היתה לו ההודמנות להבליט את כיש-רונותיו האמיתיים.

לחלוטין. לפי הכלל: לא חשוב מה קורה באמת, חשוב איך שזה נראה. מנחם בגין, שסכל מיושר אישי מופרז, לא היה מסוגל לכך.

מבחינה זו הצליח פרס מי-אור. הוא יצר את הרושם כי יש בידי ממשלת-ישראל הצעת-שלום מוצקת ורצינית, ושעבי-שיו "הכדור נמצא אצל הער-בים".

הוא נעזר בכך על-ידי הפיגועים האחרונים שבוצעו בידי רסיסים פלס-טיניים, על-ידי שגיאות של אש"ף ו-על-ידי חילוקי-הדעות שפרצו כתוצא-אם מכך בין אש"ף והמלך חוסיין. פרס ניצל הזדמנות זו בנוריות הראויה לציון.

יודעת להתחנף למי שהכות כירו. חשוב וקשה יותר היה הצד השני של מערכת יחסי-הציבור-המערכת בלפי חוץ. וגם שם הצליח.

פנים חדשות במראה

התפקיד שקיבל על עצמו שימי-עון פרס היה להציג פנים חדשות של ישראל — מבלי לשנות דבר כי מדיניותה.

שימעות פרס הוא תועמלן בחסר. הוא הצטיין ביותר בת-קופה הקצרה שבה כיהן כשר-ההסברה בממשלה האחרונה של גולדה מאיר (1974). אין כמותו כמנהל יחסי-ציבור.

שימעות פרס הוא גם בעל כישרון נריר בתמירונים מיפלגתיים. גם בזירה זו אין רבים כמוהו בישראל כיום. לעומת זאת רחוק שימעות פרס מלהיות מדינאי מרחיק-ראות, הבונה יסודות איתנים לקיום הלאומי בעתיד. כל התכונות האלה בלטו ביותר במסע זה.

מבחינת יחסי-הציבור, אכן היה זה מסע-הישגים רצוף, הן בלפי פנים, הן בלפי חוץ. כלפי פנים דאג פרס מראש שמסע